

Streszczenie rozprawy doktorskiej Mgr Jacka Matarewicza /j.polski/ pt. „Nadużycie koncepcji świadczeń złożonych na gruncie stosowania przepisów o VAT w Polsce”

Przedmiotem badań w niniejszej pracy jest analiza orzecznictwa sądowego oraz rozstrzygnięć administracji podatkowej w zakresie tematyki świadczeń złożonych pod kątem oceny spójności i przewidywalności tych rozstrzygnięć. Termin „świadczenie złożone” nie jest terminem ustawowo zdefiniowanym, stąd należy odwoływać się do wykładni gramatycznej (językowej), zgodnej ze słownikiem języka polskiego, a także wypracowanej praktyki prawa podatkowego. Z punktu widzenia VAT najistotniejszym skutkiem skorzystania przez podatnika lub organ podatkowy z koncepcji świadczeń złożonych jest opodatkowanie wszystkich świadczeń pobocznych według zasad właściwych dla świadczenia dominującego, co obejmuje m.in. stawkę VAT, miejsce świadczenia towaru, określenie podmiotu zobowiązanego do zapłaty podatku (podatnika) oraz inne kluczowe zasady opodatkowania czynności. Efekty badań przeprowadzonych w ramach niniejszej pracy, w ocenie autora dowodzą, że praktyka stosowania przepisów o VAT w Polsce w zakresie uznawania świadczeń za kompleksowe nie jest jednolita. Wyroki sądowe oraz interpretacje organów podatkowych są często nieprzewidywalne, a te same wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej stają się uzasadnieniem dla wzajemnie wykluczających się interpretacji. Mowa tu o orzeczeniach, w których TSUE dał wskazówki, w jakich sytuacjach można w ogóle mówić o świadczeniu złożonym na gruncie przepisów o VAT. Powołują się na nie zarówno podatnicy, jak i organy podatkowe, dążąc do opodatkowania poszczególnych świadczeń jedną stawką VAT. Motywacją często bywa fiskalizm państwowy (organy podatkowe), preferencje i oczekiwania klientów (np. brak prawa do odliczenia po ich stronie) lub po prostu optymalizacja ciężarów podatkowych podatnika. Wybrane orzeczenia TSUE, które zostały omówione w tej pracy dowodzą, że problem z opodatkowaniem VAT według jednolitych zasad wszystkich towarów lub usług dostarczanych przez przedsiębiorców w ramach realizacji jednego projektu/zlecenia dotyczy wszystkich państw członkowskich. W pracy analizowane są orzeczenia wydawane na kanwie regulacji obowiązujących w różnych krajach Unii Europejskiej.

Autor stara się wykazać, czy definicję świadczenia złożonego można byłoby uregulować w przepisach krajowych, pod warunkiem oczywiście, że wewnętrzna definicja uwzględni dorobek orzecznicy TSUE. Przepisy wspólnotowe, nie zawierają bowiem takiej wzorcowej definicji, którą miałyby implementować poszczególne kraje Unii. Na wprowadzenie takiej definicji nie decydują się inne państwa członkowskie, co sprawia, że uchwalenie takiej definicji przez polski parlament mogłoby być pierwowzorem dla innych państw lub KE, która na podstawie tej propozycji mogłaby zaproponować odpowiednie zmiany we wspólnotowych przepisach o VAT. Autor podjął się więc sformułowania definicji świadczenia złożonego oraz czynności dominującej. Proponowane definicje nie są zbyt ogólnikowe, co ma zapobiegać sytuacjom wydawania wewnętrznie sprzecznych rozstrzygnięć. Nowe definicje nie mogą być zbyt kazuistyczne z uwagi na potrzebę zachowania ich aktualności mimo postępu technologicznego etc. Bazując na dotychczasowych doświadczeniach autor uwzględnił w definicji świadczenia złożonego zasadę odrębnego opodatkowania każdego świadczenia (usługi i towaru) na gruncie przepisów o VAT. Stosowanie koncepcji świadczeń złożonych ma być wyjątkiem od tej zasady.

